

Analys av hur HaV ska verka för miljömålen

Redovisning av regeringsuppdrag: Relevanta miljömål och hur vi påverkar möjligheten att nå målen

Havs- och vattenmyndigheten
Datum: 2016-02-29

Ansvarig utgivare: Ingemar Berglund
Omslagsfoto: Jan Töwe

Havs- och vattenmyndigheten
Box 11 930, 404 39 Göteborg
www.havochvatten.se

Analys av hur HaV ska verka för miljömålen

Redovisning av regeringsuppdrag: Relevanta mål
och hur vi påverkar möjligheten att nå målen

INNEHÅLL

INLEDNING	1
Uppdraget.....	1
Avgränsning och genomförande.....	1
RELEVANTA MÅL FÖR VERKSAMHETEN	2
Delar av generationsmålet.....	2
Miljökvalitetsmålen och etappmålen.....	4
VERKSAMHETSDELAR SOM PÅVERKAR FÖRUTSÄTTNINGARNA ATT NÅ MÅLEN	5
Verksamhetsdelar som främjar måluppfyllelse.....	5
Samordning av arbetet med havs- och vattenmiljön.....	5
Den gemensamma fiskeripolitiken.....	6
Internationellt arbete inom hav och vatten som inte är EU-reglerat	6
Havsplanering.....	6
Reglering inom havsmiljö och vattenförvaltning	7
Reglering inom fiskförvaltning.....	7
Miljöbalksprövning.....	7
Tillträde (Tillstånd inom fisket)	8
Åtgärdsarbete	8
Tillsynsvägledning	8
Fiskerikontroll	8
Miljöövervakning och datainsamling	9
Forskning, utredning och analys	9
Kommunikation.....	9
Målsättningar som riskerar påverkas negativt.....	9
Bevarande av kulturmiljövärden	9
Ett rikt odlingslandskap	10
Förnybar energi	10
SAMMANFATTANDE KOMMENTARER	10

Inledning

Uppdraget

Regeringen gav under år 2015 Havs- och vattenmyndigheten, liksom 24 andra nationella myndigheter i uppdrag¹ att:

1. Analysera och definiera vilka miljö kvalitetsmål och delar av generationsmålet som är relevanta för den verksamhet som myndigheten ansvarar för, samt vilka delar av den egna verksamheten som påverkar förutsättningarna att nå målen. HaV ska kortfattat redovisa analysen till Regeringskansliet (Miljö- och energidepartementet) senast den 1 mars 2016. Redovisningen bör inte överstiga 10 sidor.
2. Med utgångspunkt i analysen och inom ramen för de ordinarie planeringsprocesserna upprätta en plan med åtgärder för genomförandet av det instruktionsenliga uppdraget att verka för att relevanta delar av generationsmålet och miljö kvalitetsmålen nås. Planen för genomförande ska omfatta en period om fyra år och ska vara upprättad senast den 30 juni 2016. Planen ska integreras i de ordinarie planeringsprocesserna och kan ses över vid behov.
3. I sin årsredovisning 2016-2019 redovisa hur planen genomförs.

Avgränsning och genomförande

Den här rapporten utgör HaV:s redovisning av punkt 1 ovan.

Samtliga mål i miljömålssystemet har direkt eller indirekt koppling till vatten. De mål som främst adresserar tillstånd och utveckling för andra naturmiljöer som jord, skog, fjäll eller luft bedöms emellertid inte ha direkt relevans för vattenkosystemen och dess levande akvatiska organismer samt för HaV. Därför ingår de inte i redovisningen.

Vårt resultat grundar sig på en bedömning av vilka miljömål vår befintliga verksamhet bidrar till att uppnå. Med utgångspunkt i vår verksamhetsstruktur har vi identifierat de processer och aktiviteter som främjar miljömålen.

För att komplettera bilden av relevanta miljömål för HaV gjorde vi även en bedömning av vilka mål HaV potentiellt ytterligare kan bidra till att nå. I denna bedömning tog vi vår utgångspunkt från HaV:s roll som *förvaltningsmyndighet på miljöområdet för frågor om bevarande, restaurering och hållbart nyttjande av sjöar, vattendrag och hav* samt att vi inom vårt ansvarsområde ska vara *pådrivande, stödjande och samlande vid genomförandet av miljöpolitiken och verka för en hållbar förvaltning av fiskeresurserna*. Sedan bedömde vi översiktligt förväntade effekter i miljön av vårt arbete, vårt mandat samt vårt behov av samarbete med andra myndigheter.

¹ Regeringsbeslut 25 januari 2015 (dnr M2015/02633/Mm): *Uppdrag hur myndigheten ska verka för att nå miljömålen*, samt 1 oktober 2015 (M2015/03393/Mm): *Ändring av tidigare beslut om att analysera hur myndigheten ska verka för miljömålen*

Slutligen genomförde vi en bedömning av områden med risk för målkonflikter, det vill säga områden där arbete inom HaV som främjar ett eller flera miljömål samtidigt riskerar motverka möjligheten att nå andra målsättningar i miljömålssystemet.

Relevanta mål för verksamheten

Delar av generationsmålet

I vilken grad Generationsmålet delar är relevanta för HaV:s verksamhet framgår av tabell 1 nedan. Motiven anges kort i efterföljande textavsnitt. Vi har bedömt relevansen utifrån:

- I vilken grad vi inom HaV bidrar/potentiellt kan bidra till att nå strecksatserna
- HaV:s givna roll och mandat samt i vilken grad vi kan agera, endera självständigt eller genom att bidra till andras arbete, för att kunna påverka förutsättningarna att nå strecksatsen
- Förväntad effekt i miljön av vårt arbete

Strecksats i Generationsmålet	Relevans för HaV			
	Ingen	Begränsad	Måttlig	Hög
Ekosystemen har återhämtat sig, eller är på väg att återhämta sig, och deras förmåga att långsiktigt generera ekosystemtjänster är säkrad.				X
Den biologiska mångfalden och natur- och kulturmiljön bevaras, främjas och nyttjas hållbart.				X
Människors hälsa utsätts för minimal negativ miljöpåverkan samtidigt som miljöns positiva inverkan på människors hälsa främjas.			X	
Kretsloppen är resurseffektiva och så långt som möjligt fria från farliga ämnen.		X		
En god hushållning sker med naturresurserna.				X
Andelen förnybar energi ökar och att energianvändningen är effektiv med minimal påverkan på miljön.			X	
Konsumtionsmönstren av varor och tjänster orsakar så små miljö- och hälsoproblem som möjligt.		X		

Tabell 1. Strecksatser i Generationsmålet med olika grad av relevans för HaV.

Ekosystem och biologisk mångfald

Många verksamheter inom havs-, vatten- och fiskförvaltningen främjar biologisk mångfald och ekosystemen: Naturvårdsarbete, miljöbalksrelaterade frågor, prövning och tillsyn samt fördelning av naturvårds- och åtgärdsanslag. Vi reglerar och vidtar också åtgärder och bidrar med underlag i internationella förhandlingar för att främja skyddet av biologisk mångfald, ett hållbart och miljövänligt fiske, livskraftiga fiskbestånd, bevarande av livsmiljöer för fisk samt främjar hållbart fritidsfiske och fiskets kulturmiljöer. För flera verksamheter har vi ett tydligt mandat, ibland genom delat ansvar, till exempel

med Naturvårdsverket samt att vi bistår regeringen i dess arbete. Vi bedömer att vårt arbete har en betydande effekt, att arbetet har en stor potential att öka i betydelse inom rådande mandat, t.ex. inom landskapsinriktat och tvärsektoriellt samarbete, samt att relevansen är hög för den verksamhet vi bedriver.

Människors hälsa

HaV:s arbete inriktas på ekosystemen och de tjänster de ger oss och som kan främja människors hälsa, till exempel tillgång till dricksvatten, föda samt främjande av friluftsliv. Arbetet med dricksvatten och enskilda avlopp, farliga ämnen och god badvattenkvalitet bidrar direkt till att förebygga negativ påverkan på människors hälsa. HaV:s mandat för dessa frågor varierar men är totalt sett litet för bidrag till målet i sin helhet. För att nå framgång inom området är vi ofta beroende av andra myndigheter och aktörer. Vi bedömer att vårt befintliga arbete har måttlig effekt och att relevansen för HaV är måttlig samt att det finns större potential inom rådande mandat, till exempel friluftsliv.

Kretslopp

HaV:s arbete med dricksvatten, enskilda avlopp och farliga ämnen bidrar till resurseffektiva kretslopp fria från farliga ämnen. HaV:s mandat för dessa frågor varierar men är totalt sett litet för bidrag till målet i sin helhet. För att nå framgång inom området är vi ofta beroende av andra myndigheter och aktörer. Vi bedömer att effekten av vårt befintliga arbete är liten och att relevansen är begränsad, men att det finns en större potential inom rådande mandat, till exempel inom området cirkulär ekonomi.

Hushållning med naturresurser

HaV:s arbete med dricksvatten- och hållbar förvaltning av fiskresursen och andra resurser i havet påverkar möjligheten att nå målet. HaV:s mandat för dessa frågor är delat med andra myndigheter. Vi genomför den gemensamma fiskeripolitiken och stödjer regeringens arbete i arbetet inom EU. Vi bedömer att den totala effekten av HaV:s arbete för att främja god hushållning av naturresurser är betydande inom rådande mandat samt att relevansen är hög.

Förnybar energi

HaV:s arbete med reglering och prövning av vattenverksamhet, vattenförvaltning samt havsplanering och miljöprövning av vind- och vågkraft bidrar till en effektiv energianvändning för förnybar energi och med minimal påverkan på miljön. HaV:s mandat för dessa frågor varierar men bedöms totalt sett i dagsläget som litet för bidrag till målet i sin helhet. För att nå framgång inom området är vi ofta beroende av andra myndigheter och aktörer. Vi bedömer att vårt befintliga arbete har måttlig effekt och måttlig relevans inom rådande mandat men har en större potential, till exempel om regelverket för vattenverksamheter miljöanpassas.

Konsumtionsmönster

HaV:s arbete med farliga ämnen, marint skräp, övergödning och miljövänlig fiskkonsumtion bidrar till att konsumtionsmönstren av varor och tjänster orsakar så små miljö- och hälsoproblem som möjligt. HaV:s mandat för dessa frågor varierar men är totalt sett litet för bidrag till målet i sin helhet. För att nå framgång inom området är vi därför ofta beroende av andra myndigheter och aktörer. Vi bedömer att effekten av vårt befintliga

arbete totalt sett är liten, om än med större potential, i samarbete med andra myndigheter, samt att relevansen är måttlig.

Miljökvalitetsmålen och etappmålen

I tabell 2 nedan redovisas de miljökvalitetsmål som är relevanta för HaV. Därefter listas även relevanta etappmål. Redovisningen mål med relevans för HaV är gjord utifrån en sammanvägd bedömning av följande:

- Om målet kan kopplas direkt till hav, vatten, fisk eller dess förvaltningar
- Om HaV:s befintliga insatser, eller potentiella insatser (med HaV:s roll som yttre ram), förväntas kunna bidra till måluppfyllelse av målet (från liten till stor förväntad effekt)

Miljökvalitetsmål med relevans för HaV	Preciseringar som markerats med X har relevans för HaV											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
Levande sjöar och vattendrag	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Hav i balans samt levande kust och skärgård	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Ett rikt växt- och djurliv	X	X	X	X	X	X	X	X				
Ingen övergödning	X		X	X								
Giftfri miljö	X	X	X	X								
God bebyggd miljö (MKM)	X	X	X		X			X	X	X		
Grundvatten av god kvalitet (MKM)	X	X	X	X	X							
Myllrande våtmarker (MKM)	X	X	X	X	X	X	X	X	X			
Bara naturlig försurning (MKM)	X		X									

Tabell 2. Miljökvalitetsmål och etappmål med relevans för HaV. Kryssade rutor avser de preciseringar inom målet som HaV bedömer kan kopplas direkt till hav, vatten, fisk eller dess förvaltningar OCH för vilka HaV förväntas kunna bidra till måluppfyllelse. Gråmarkerade celler representerar de preciseringar som beslutats för varje miljökvalitetsmål.

Av de hitintills beslutade etappmålen är följande relevanta för HaV:

- Skydd av landområden, sötvattensområden och marina områden,
- Ekosystemtjänster och resiliens,
- Den biologiska mångfaldens och ekosystemtjänsternas värden,
- Hotade arter och naturtyper,
- Invasiva, främmande arter,
- Kunskap om genetisk mångfald,
- Miljöhänsyn inom skogsbruket samt
- Begränsningar av utsläpp av luftföroreningar från sjöfarten.

Verksamhetsdelar som påverkar förutsättningarna att nå målen

HaV är en miljömyndighet och i stort sett hela vår verksamhet har en främjande påverkan på förutsättningarna att nå miljömålen. Nedan redovisas först de verksamhetsdelar inom HaV som vi bedömer ha en främjande påverkan. Därefter följer en beskrivning av målsättningar som riskerar påverkas negativt av vår främjande verksamhet för andra målsättningar inom miljömålssystemet. Det vill säga där det finns potentiella målkonflikter.

Verksamhetsdelar som främjar måluppfyllelse

Samordning av arbetet med havs- och vattenmiljön

Havsmiljöförvaltning

HaV ansvarar för genomförandet och samordningen av arbetet med havsförvaltningsförordningen i Sverige för att uppfylla EU:s havsmiljödirektiv. Syftet är att upprätthålla eller nå en god miljöstatus på regional nivå i havsmiljön. Vi tar fram föreskrifter, bedömningar, åtgärdsprogram, miljöövervakning, rapporterar arbetet till EU och genomför åtgärder för att främja havsmiljön. Arbetet främjar i större eller mindre utsträckning möjligheten att nå samtliga strecksatser i generationsmålet. Det främjar också arbete som bidrar till miljö kvalitetsmålen Hav i balans samt levande kust och skärgård, Ett rikt växt- och djurliv, Ingen övergödning, Giftfri miljö, God bebyggd miljö samt Levande sjöar och vattendrag.

Vattenförvaltning

HaV har en viktig roll i det arbete som utförs i enlighet med vattenförvaltningsförordningen för att uppfylla EU:s ramdirektiv för vatten. Syftet är att främja kvalitet och tillgång till vatten genom att skapa en långsiktigt hållbar förvaltning av våra vattenresurser. Vi samordnar, vägleder, tar fram föreskrifter och rapporterar Sveriges arbete till EU. Vi genomför även åtgärder för vattenmiljön. Arbetet spänner över en stor andel av våra verksamhetsdelar och målen omfattar de större svenska vattenområdena för sjöar, vattendrag, kustvatten och grundvatten. Arbetet bidrar till samtliga delar av generationsmålet och alla miljö kvalitetsmål som är relevanta för HaV.

Regionala konventioner

Havs- och vattenmyndigheten är ansvarig myndighet för Sveriges deltagande i OSPAR². HaV:s arbete medverkar till regional samordning och till att främja möjligheterna att minska övergödning, dumpning, farligt avfall, främmande arter, bevarande av biologisk mångfald och ekosystemtjänster samt inrättande av områdesskydd. HaV arbetar här framför allt med biologisk mångfald och marint skräp. Påverkan sker främst genom rekommendationer, överenskommelser, men även beslut som implementeras i svensk lag. Därmed bidrar verksamheten till att förbättra förutsättningarna att nå generations-

² Konventionen för skydd av den marina miljön i Nordostatlanten

målets strecksatser om ekosystem, natur- och kulturmiljö, hälsa, kretslopp och konsumtion. Den bidrar även till att nå miljökvalitetsmålen Hav i balans samt levande kust och skärgård, Ingen övergödning, Giftfri miljö samt Levande sjöar och vattendrag.

HaV deltar i flera arbetsgrupper inom HELCOM³. Insatserna inkluderar regionala strategier och aktionsprogram samt beslut i form av policys och avsiktsförklaringar. Arbetet handlar om övergödning, spridning av miljöfarliga ämnen och skydd och bevarande av den biologiska mångfalden i havet. Verksamheten bidrar till att nå generationsmålets strecksatser om ekosystem, natur- och kulturmiljö, hälsa, kretslopp och konsumtion. Den bidrar även till att nå miljökvalitetsmålen Hav i balans samt levande kust och skärgård, Ingen övergödning, Giftfri miljö och Levande sjöar och vattendrag.

Den gemensamma fiskeripolitiken

HaV samordnar arbetet med ett samlat svenskt genomförande av EU:s fiskeripolitik, och verkar även på andra sätt för en hållbar förvaltning av fiskresurserna inom ramen för ekosystemansatsen. Verksamheten bidrar till att nå generationsmålets strecksatser om ekosystem, natur- och kulturmiljö, människors hälsa, kretslopp, hushållning och konsumtion i och miljökvalitetsmålen Hav i balans samt levande kust och skärgård, Ett rikt växt- och djurliv samt Levande sjöar och vattendrag.

Internationellt arbete inom hav och vatten som inte är EU-reglerat

HaV medverkar i arbetet för de globala hållbarhetsmålen, med fokus på mål som handlar om havs- och vattenmiljön. Dessa mål hanterar bevarande och hållbar utveckling av havs- och vattenmiljön, t.ex. exploatering av fiskbestånd, marina resurser, föroreningar till havet, marint skräp, havsförsurning, skyddade områden, kvalitet och tillgång dricksvatten samt sanitet. En annan viktig process är CBD^[1] med Aichimålen för biologisk mångfald. Även BBNJ^[2]-processen, som handlar om förhandlingar om nyttjande och restriktioner och former för skydd av biologisk mångfald utanför nationell jurisdiktion, bidrar genom att främja utvecklad havsrätt, områdesskydd och biologisk mångfald. Vidare medverkar HaV i ett samarbete för Arktis som kan bidra till främjad biologisk mångfald. Myndigheten bidrar också inom ramen för Politiken för Global Utveckling för att målen inom miljöområdet även beaktar och bidrar till fattigdomsbekämpning. Därmed bidrar den internationella samordningen till att skapa förutsättningar för nå generationsmålets strecksatser om ekosystem, natur- och kulturmiljö, hälsa, kretslopp, hushållning och konsumtion. Verksamheten bidrar även till miljökvalitetsmålen Hav i balans samt levande kust och skärgård, Levande sjöar och vattendrag, Giftfri miljö, Grundvatten av god kvalitet och Ingen övergödning.

Havsplanering

HaV driver det svenska arbetet med havsplanering, där olika intressen analyseras och vägs mot varandra så att det framgår vilket av dem som ska prioriteras. Planeringen

³ Konvention om skydd av Östersjöområdets marina miljö

[1] Konventionen om biologisk mångfald

[2] Informal Working Group to study issues relating to the conservation and sustainable use of marine biological diversity beyond areas of national jurisdiction

utgör ett verktyg för havens långsiktiga förvaltning och utveckling i syfte att bidra till en långsiktigt hållbar utveckling. Verksamheten förväntas bidra till att nå generationsmålets strecksatser om ekosystem, natur- och kulturmiljö, hushållning, hälsa och förnybar energi. Den förväntas även bidra till att nå miljö kvalitetsmålen Hav i balans samt levande kust och skärgård samt Ett rikt växt-och djurliv.

Reglering inom havsmiljö och vattenförvaltning

HaV har bemyndigande att meddela föreskrifter som gäller havsmiljö- och vattenförvaltning. Vi arbetar med reglering kring påverkan på vatten, bland annat försurning och övergödning, fysisk påverkan samt farliga ämnen. HaV tar till exempel fram föreskrifter för genomförande av vattenförvaltningsförordningen. Det handlar om klassning av ytvattenförekomster, ekologisk och kemisk status, hur miljö kvalitetsnormer ska fastställas, bedömning av påverkan, hur övervakningsprogram ska genomföras och vad de ska innehålla med mera. Regleringen sker också genom föreskrifter för havsmiljöförordningen om god miljöstatus och miljö kvalitetsnormer med indikatorer för Nordsjön och Östersjön. Vi har även föreskriftsrätt för kalkning av sjöar och vattendrag, prövning av GMO samt för badvattenkvalitet. Arbetet främjar samtliga delar av generationsmålet och alla miljö kvalitetsmål som är relevanta för HaV.

Reglering inom fiskförvaltning

HaV har bemyndigande att meddela föreskrifter som gäller fiskförvaltning. HaV bistår även regeringen i förhandlingsarbetet om att utveckla regler för fisket inom ramen för den europeiska, gemensamma fiskeripolitiken (GFP). Vi inför och genomför sedan beslutad GFP i svensk fiskerilagstiftning genom föreskrifter. Regleringen sätter ramarna för tillträde (flottstorlek, aktivitet/effort), fångstuttag (TAC, kvoter) och för hur fisket får ske tekniskt (var, när och hur) samt marknadsbestämmelser, t.ex. reglering av minsta storlek på fisk som får marknadsföras. HaV utformar också nationella föreskrifter för levande akvatiska organismer, inklusive genetiskt modifierade organismer och främmande arter, fiskodling, fiskefria områden och beslutar om fredning av områden och förvaltningsplaner för bestånd i Östersjön och Västerhavet. Därmed bidrar verksamheten till att nå generationsmålets strecksatser om ekosystem, natur- och kulturmiljö, människors hälsa, kretslopp, hushållning och konsumtion. Verksamheten bidrar även till att nå miljö kvalitetsmålen Hav i balans samt levande kust och skärgård, Ett rikt växt-och djurliv samt Levande sjöar och vattendrag.

Miljöbalksprövning

HaV företräder staten när det gäller allmänna intressen och miljöintressen. Det gäller alla frågor som påverkar vattenmiljön negativt. Till exempel verksamheter som leder till övergödning och försurning eller påverkan av miljöfarlig verksamhet inkl. utsläpp av farliga ämnen. Vi medverkar särskilt i tillståndsprövningar av principiellt viktig karaktär såsom vattenverksamhet, kraftverk, gruvor, vindkraftparker till havs, muddringsföretag, dumpningsföretag och byggande av hamnar. HaV:s föreskrifter används som utgångspunkt vid miljöprövningar för vilka utsläpp som kan tillåtas till en recipient. Därmed bidrar verksamheten till att nå generationsmålets strecksatser om ekosystem och natur- och kulturmiljö, hälsa, kretslopp, hushållning och förnybar energi. Verksamheten bidrar även till att nå miljö kvalitetsmålen Hav i balans samt levande kust och skärgård, Levande sjöar och vattendrag, Giftfri miljö, Ingen övergödning,

Grundvatten av god kvalitet, Bara naturlig försurning, Myllrande våtmarker och God bebyggd miljö.

Tillträde (Tillstånd inom fisket)

HaV har ansvar för fördelning av fiskemöjligheter och tillträde till fisket. Detta görs genom föreskrifter och handläggning av ärenden om fiskelicenser och särskilda tillstånd. Arbetet syftar till att styra uttag av fångst och effort för att hålla beslutade ramar. I huvudsak sker det genom licensiering samt kvot- och effortförvaltning på nationell nivå och fartygsnivå. Verksamheten bidrar till att förbättra förutsättningarna att nå generationsmålets strecksatser om ekosystem, natur- och kulturmiljö, människors hälsa, kretslopp, hushållning och konsumtion. Verksamheten bidrar även till att nå miljö-kvalitetsmålen Hav i balans samt levande kust och skärgård, Ett rikt växt- och djurliv samt Levande sjöar och vattendrag.

Åtgärdsarbete

HaV:s åtgärdsarbete inkluderar vårt ansvar för åtgärdsanslaget för havs- och vattenmiljö. Anslaget syftar till att främja, bevara och skydda havs- och vattenmiljöer och det används för att genomföra miljöförbättrande åtgärder i hav, sjöar och vattendrag. Vi testar också ny kunskap genom att stödja pilotprojekt. I stort handlar vårt åtgärdsarbete om insatser som artskydd, åtgärdsprogram och förvaltningsplaner för hotade arter, åtgärder mot övergödning och miljöfarliga ämnen, genomförande av konventionen för biologisk mångfald (CBD), hantering av EU:s habitat- och fågeldirektiv, skyddade områden (Natura 2000 och MPA), konventioner som Ramsar, CITES, BONN och BERN, fiskereglering för skydd av hotade arter, kalkning, restaurering, åtgärder mot främmande arter, marint skräp, ekologisk kompensation och restaurering i marin miljö samt biologisk återställning i sjöar och vattendrag samt kustvattenmiljön. Även effektuppföljning av åtgärder ingår. Åtgärdsarbetet främjar samtliga delar av generationsmålet och alla miljö-kvalitetsmål som är relevanta för HaV.

Tillsynsvägledning

HaV har ansvar för tillsynsvägledning i frågor om vattenverksamhet, enskilda avlopp, fiske och vattenbruk, miljö-kvalitetsnormer inom vårt ansvarsområde, vattenskyddsområden skydd av grundvatten och dumpning av avfall. Verksamheten bidrar till att nå generationsmålets strecksatser och relevanta miljö-kvalitetsmåls preciseringar om biologisk mångfald och ekosystemtjänster, strecksatserna om kretslopp, hushållning med naturresurser och konsumtion. Den bidrar även i övrigt till att nå miljö-kvalitetsmålen Hav i balans samt levande kust och skärgård, Levande sjöar och vattendrag, Giftfri miljö, Grundvatten av god kvalitet, Bara naturlig försurning, Myllrande våtmarker, God bebyggd miljö och Ingen övergödning.

Fiskerikontroll

HaV har det övergripande ansvaret för genomförande av EU:s fiskerikontroll i Sverige. Inom kontrollen görs uppföljning/kontroll/tillsyn av att bestämmelserna följs och inkluderar de verksamheter som är kopplade till hanteringen av påföljder då överträdelser konstaterats. Vi ansvarar för att kontrollera den fisk som fångas, landas, importeras, exporteras, transporteras och säljs i Sverige. Detta sker bland annat genom uppföljning av kvoter och effort (fiskedagar till sjöss), dokumentkontroll, landnings-

kontroll, transportkontroll och möjlighet finns till beslut om fiskestopp. Vi arbetar även med Real Time Closures. För inlandsfisket och fritidsfisket i havet arbetar HaV med fiskerikontroll främst genom tillsynsvägledning. Verksamheten bidrar till att förbättra förutsättningarna att nå generationsmålets strecksatser om ekosystem, natur- och kulturmiljö, människors hälsa, kretslopp, hushållning och konsumtion. Verksamheten bidrar även till att nå miljökvalitetsmålen Hav i balans samt levande kust och skärgård, Ett rikt växt- och djurliv samt Levande sjöar och vattendrag.

Miljöövervakning och datainsamling

HaV:s arbete med miljöövervakning och datainsamling bidrar till miljödataförsörjningen inom vatten-, havs- och fiskförvaltning. I fokus står datainsamling, uppföljning och miljöövervakning i hav och sötvatten, statusbedömningar och rapportering i enlighet med relevanta direktiv för arter och habitat, havsmiljö, vatten respektive badvatten. I verksamheten ingår även kartering av havsmiljön samt miljödatahantering. Verksamheten främjar arbetet för att nå alla strecksatser i generationsmålet och samtliga miljökvalitetsmål som är relevanta för HaV.

Forskning, utredning och analys

HaV bedriver forskning, utredning och analyser om miljö, fisk och andra akvatiska organismer, fiske, havsplanering, samhällsekonomi och andra aspekter på vatten-, havs- och fiskförvaltning. Beställning sker av underlag från SLU, SMHI, HMI m.fl. och beredning och samordning sker av forskningsbehov. I övrigt inkluderar verksamheten utredningar, utvärderingar och analyser, metodfrågor samt officiell statistik. Verksamheten främjar arbetet för att nå alla strecksatser i generationsmålet och samtliga miljökvalitetsmål som är relevanta för HaV.

Kommunikation

HaV:s kommunikationsinsatser, såväl övergripande som i enskilda frågor utgör viktiga delmoment i HaV:s samlade arbete för att främja havs- och vattenmiljön. Arbetet främjar samtliga delar av generationsmålet och alla relevanta miljökvalitetsmål för HaV.

Målsättningar som riskerar påverkas negativt

Som en del i arbetet med att definiera vilka delar av verksamheten som påverkar förutsättningen att nå miljömålen beskrivs några områden med risk för målkonflikter. Det handlar om områden där arbete inom HaV som främjar ett eller flera miljömål riskerar motverka möjligheten att nå andra målsättningar i miljömålssystemet. För varje område anges vilka verksamhetsdelar som riskerar medverka till denna negativa påverkan. Vi beskriver således de potentiellt negativa, indirekta miljöaspekterna av vår verksamhet. Utöver denna beskrivning tillkommer också den negativa miljöpåverkan HaV har på miljön, till exempel miljöpåverkan vid våra resor, el- och pappersförbrukning samt avfallsgenererande. Detta beskrivs separat, i vår miljöutredning om direkta miljöaspekter.

Bevarande av kulturmiljövärden

Insatser för att främja ekosystemtjänster och biologisk mångfald i hav, kuster och skärgårdar kan på kort sikt ge negativ inverkan på vissa kulturvärden. Ett exempel är fördelning av tillstånd för fiske med kulturella traditioner, till exempel ålfiske och andra

arter med svaga bestånd. Bevarande av hav, kust- och skärgårdens ekosystemtjänster, med livskraftiga fiskbestånd, utgör dock på lång sikt även grundförutsättningen för kulturarvsrelaterade fiskeriverksamheter inom kust och skärgård. Utvecklingen i kustsamhällen drivs också främst av andra faktorer än HaV:s reglering.

Verksamhetsdelar med risk för negativ påverkan: Fiskereglering, Tillträde.

Vid restaurering av vattendrag finns det risk för att en del vattenanknutna kulturmiljöer påverkas negativt. Andra kulturmiljöer främjas genom att de synliggörs i restaureringsarbetet. Riskerna kan minskas genom god samverkan och dialog mellan natur- och kulturmiljövården inför planering och urval samt genomförande av restaureringsinsatser. **Verksamhetsdel med risk för negativ påverkan:** Åtgärdsarbete.

Ett rikt odlingslandskap

Vissa förslag på styrmedel för levande sjöar och vattendrag kan påverka nyttjandet av odlingsmarken och därmed bidra till minskad möjlighet att främja ett rikt odlingslandskap. Utvecklingen inom jordbruket drivs dock främst av andra faktorer. Samverkan med Jordbruksverket pågår, vilket kan minska risken för negativ påverkan.

Verksamhetsdelar med risk för negativ påverkan: Havs- och vattenreglering, Åtgärdsarbete, Miljöbalksprövning

Förnybar energi

Andelen förnybar energi kan påverkas av restriktioner vad gäller platser för vindkraft samt visst nyttjande av vattenkraft. Till exempel vid restaurering och återställning av fiskvägar och faunapassager. Inverkan är dock liten och hindrar inte att målet nås. Hän- syn till möjligheten att nyttja vattenkraft är väl etablerad i gemensamma strategiarbeten mellan HaV och Energimyndigheten. HaV främjar även vågkraft och försök med alg- odling för energiframställning. **Verksamhetsdelar med risk för negativ påverkan:** Havsplanering, Havs- och vattenreglering, Åtgärdsarbete, Miljöbalksprövning.

Sammanfattande kommentarer

HaV har ett ansvarsområde som främjar stora delar av miljömålen. Vårt främjande arbete sker hög grad genom centrala processer enligt havsmiljö- och vattenförvaltningsförordningarna, den EU-gemensamma fiskeripolitiken och ett antal viktiga styrmedel som havs- och vattenmiljöanslaget, havs- vatten och fiskreglering, vägledning, kontroll och tillsynsvägledning. Ansvar för flera väsentliga styrmedel inom vattenförvaltning, övergödning och farliga ämnen är dock fördelat till andra myndigheter: T.ex. Vattenmyndigheterna, Naturvårdsverket och ett flertal sektors- myndigheter.

Följande målsättningar i miljömålen avspeglas relativt otydligt i HaV:s befintliga verksamhet: havsförsurning, klimatanpassning, konsumtion, friluftsliv och kulturmiljöer. Klimatfrågan påverkar dock alla våra förvaltningsområden.